

12

NIEUWSBRIEF
DECEMBER
2019

Onafhankelijke

VAKBOND

ECONOMIE

- ◆ EU bezorgd over economie
- ◆ De wereld draait op schulden
- ◆ Minder steun voor kleine bedrijven
- ◆ Nieuwe Arco-piste?
- ◆ Bedrijven maken veel winst

VARIA

- ◆ Wat verandert er in december?
- ◆ Federale verkiezingen 2019
- ◆ De warmste week
- ◆ Vrije meningsuiting bedreigd
- ◆ Tijd voor een onafhankelijk rechtcollege

ONDERWIJS

- ◆ Wijzigingen wetgeving
- ◆ Studiekeuze en latere job
- ◆ Kwaliteitsdaling in het onderwijs
- ◆ Beleidsnota 2019-2024
- ◆ Gezond naar school

BOEKEN

- ◆ Chinese propaganda
- ◆ Mao Zedong
- ◆ J'accuse
- ◆ Germinal
- ◆ Het grote gelijk

SECTOREN

- ◆ VRT-personeel voert actie
- ◆ De Lijn / NMBS
- ◆ VBO wil andere verlofregeling
- ◆ Besparingsplan voor cultuursector
- ◆ Ziek en toch ontslagen

ANTIPESTTEAM

- ◆ Jaarverslag kinderrechten
- ◆ Hoogsensitief
- ◆ De naakte waarheid
- ◆ Daklozenopvang

ECONOMIE

◆ EU bezorgd over economie

De Europese Commissie waarschuwt voor "woelige" economische tijden in de nabije toekomst. In haar herfstramingen stelt ze de groeiverwachtingen voor de eurozone voor 2019 en de komende twee jaar naar beneden bij. Volgens vicevoorzitter Valdis Dombrovskis bedreigen internationale handelsconflicten, toenemende geopolitieke spanningen, een aanhoudend zwakke industrie en de brexit de Europese economie.

Het dagelijks EU-bestuur is al langer bezorgd over bijvoorbeeld de impact van het Amerikaanse handelsbeleid en de mogelijke gevolgen van het Britse vertrek uit de EU. Ook scoort een belangrijk industrieland als Duitsland niet zo goed. Er dreigt een langere periode van gematigde economie in de EU. Voor dit jaar rekent de commissie op gemiddeld 1,1 procent groei voor de eurozone, omlaag van 1,2 procent bij de zomerprognose, en voor de komende twee jaar op 1,2 in plaats van 1,4 procent. De hele EU van 28 lidstaten groeit dit jaar en de komende jaren gemiddeld met 1,4 procent.

Dombrovskis roept de lidstaten tot actie op. "Ik dring erop aan bij lidstaten met hoge overheidsschulden die terug te dringen en landen die het kunnen hun begrotingsruimte te gebruiken." De Belgische overheidsschuld is te hoog, ongeveer 100%, de Nederlandse overheidsschuld bedraagt 48% van het bbp.

Tevredenheid is er wel over de verder dalende werkloosheid in de eurozone, naar volgend jaar gemiddeld 7,4 procent. De inflatie blijft hangen op 1,2 procent.

De schuldratio van de eurolanden daalt naar verwachting van gemiddeld 86,9 procent van het bbp vorig jaar naar 86,4 in 2019 en 85,1 in 2020. Dat is minder hard dan waar de commissie op had gehoopt, onder meer doordat Italië zijn schuld niet verder afbouwt. Het doel is 60 %.

<http://www.staatsschuldmetr.be/>

◆ De wereld draait op schulden

De wereld overleeft op geleend geld: 246.000 miljard dollar schulden.

Nog nooit heeft de wereld zoveel schulden gehad. Noch de overheden, noch de bedrijven hebben hun openstaande schulden terugbetaald na de crisis.

Volgens het ratingbureau Standard & Poor's bedroeg de wereldwijde publieke en private schuld eind juni vorig jaar 178 biljoen dollar, of ongeveer 234 procent van het wereldwijde bruto binnenlands product (bbp). Als we bij de private schulden ook die van de financiële instellingen tellen, komen we volgens Deutsche Bank uit op meer dan 246 biljoen dollar, of 319 procent van het mondiale bbp. Aan het begin van de eeuw was dat nog 228 procent. "Nog nooit is de wereldwijde schuld in vreedstijd zo hoog geweest als vandaag", zegt Jim Reid, strateeg bij de Duitse bank.

Sinds 2007 is de schuld van de gezinnen, de niet-financiële bedrijven, de overheden én de financiële instellingen gestegen. Maar de evolutie is vooral indrukwekkend bij de overheden, waarvan de schuld in twaalf jaar is toegenomen van 32.000 tot 67.000 miljard dollar, en bij de niet-financiële instellingen, die hun schulden zagen stijgen van 38.000 tot 73.000 miljard dollar.

"Het was heel normaal dat de overheden na het uitbreken van de crisis in 2008 hun schulden verhoogden, want ze moesten stabilisatiemaatregelen nemen en die vergden buitengewone uitgaven", zegt Paul Watters, hoofd kredietonderzoek bij Standard & Poor's Global Ratings (S&P) in Europa. Het probleem is vooral dat we achteraf niet wisten hoe we weer uit de schulden moesten raken. "We zagen onvoldoende groei om de overheidsschuld terug te dringen en de publieke sector weer in evenwicht te brengen met de particuliere sector."

De hoge schuldenlast houdt, zeker in de westerse landen, verband met de lage groei, de geringe productiviteitswinsten en de ecologische transitie, stelt Etienne de Callataÿ, de oprichter van de vermogensbeheerder Orcadia. "En de schulden nemen nog altijd toe, door de vergrijzing en de wens om de medische vooruitgang toegankelijk te maken voor zo veel mogelijk mensen."

De voorbije tien jaar is de overheidsschuld, uitgedrukt als percentage van het bbp, gestegen van 61 naar 98 procent in de Verenigde Staten, van 67 naar 112 procent in Frankrijk, van 44 naar 110 procent in het Verenigd Koninkrijk en van 36 naar 110 procent in Spanje. In normale tijden zouden de financiële markten zulke cijfers afstraffen met hogere rentes op de nieuwe leningen die die landen aangaan.

"Er zijn veel redenen om aan te nemen dat de overheidsschulden ook de komende jaren nog zullen toenemen", zegt Jim Reid. "Denk maar aan de vergrijzing, de niet-gefinancierde begrotingstekorten, het onvermogen om minder uit te geven dan er binnenkomt, de lage groei en de slinkende productiviteit. Als de rente weer naar normale niveaus gaat, is het alleen een kwestie van tijd vooraleer er een wereldwijde schulden crisis uitbreekt." Maar we leven niet in normale tijden. Ondanks de recordschulden is de rente op overheidsobligaties lager dan ooit tevoren. De Duitse tienjaarsrente bedroeg in oktober bijvoorbeeld -0,4 procent.

Jim Reid merkt ook op dat "een groot deel van de overheidsschulden in handen is van de centrale banken. Als we ervan uitgaan dat dat deel nooit zal worden terugbetaald, hebben de meeste regeringen hun schuld de afgelopen tien jaar daadwerkelijk verminderd." Bovendien gaan in de Verenigde Staten en Europa almaar meer stemmen op voor meer overheids- en andere uitgaven, gefinancierd met geld dat de centrale banken ter beschikking stellen. Dat zou de slabakkende economieën een duwtje in de rug moeten geven.

Maar een verdere stijging van de overheidsuitgaven is niet zonder risico, zegt De Callataÿ. "Als de markten ooit het vertrouwen in de overheden als schuldenaars verliezen, kan het systeem vastlopen. Maar tot het zover is en zolang de centrale banken de rente laag houden, werkt het."

China is een ander aandachtspunt. In tien jaar is de publieke en de particuliere schuld in dat land met 445 procent gestegen. Gedreven door de vastgoedsector en het schaduwbankieren (het verstrekken van leningen door niet-bancaire instellingen), heeft China volgens S&P 33.000 miljard dollar schulden, waarvan 20.000 miljard dollar voor de niet-financiële bedrijven. Dat is meer dan de schulden van de Europese bedrijven (14.000 miljard dollar) of de Amerikaanse ondernemingen (14.000 miljard). Tussen 2008 en 2018 is de schuld van de Chinese bedrijven gestegen van 93 tot 155 procent van het bbp.

China is de olifant in de porseleinkast, zeggen de analisten van S&P. "De schuldenopbouw werd ondersteund door de economische stimuleringsmaatregelen die na de crisis van 2008 zijn genomen", zegt Etienne de Callataÿ. "Vooral de staatsbedrijven waren erg actief in infrastructuurwerken en op de vastgoedmarkt."

"De afgelopen twee à drie jaar hebben de autoriteiten geprobeerd de Chinese economie, waarin de industrie een belangrijke rol speelt, weer in evenwicht te brengen en die meer te oriënteren op de dienstensector en het binnenlandse verbruik. Maar het is een moeilijke operatie", vult Paul Watters aan.

Er is dus een Chinees risico, maar een crisis zou weinig gevolgen hebben voor de rest van de wereld. "De Chinese schuld is meestal in de lokale munt", zegt Paul Watters. "Er is niet veel blootstelling aan buitenlandse markten. Maar hier en daar kunnen er toch effecten zijn. Gezien het gewicht van China op de grondstoffenmarkt, kan een Chinese crisis daar een destabiliserend effect hebben. Maar we verwachten dat de gevolgen voor de internationale financiële markten minder direct en minder ernstig zullen zijn."

Andere markten hebben het wel in zich om een grote crisis te veroorzaken, zoals de subprimekredieten dat in 2008 hebben gedaan. Een voorbeeld zijn het grote aantal studentenleningen in de Verenigde Staten of de leveraged loans - leningen die zonder al te veel garanties worden verstrekt aan bedrijven die al zware schulden hebben of aan heel risicovolle projecten. Alleen al in de Verenigde Staten staan voor 1200 miljard dollar van zulke hefboomleningen uit. Dat is vergelijkbaar met de omvang van de subprimeleningen in 2007. Enkele dagen geleden wees het Internationaal Monetair Fonds (IMF) erop dat "bij een vertraging van de economie, in het slechtste scenario, 40 procent van de bedrijfsschuld in de acht grootste economieën, of 19 biljoen dollar, kan worden blootgesteld aan een wanbetalingsrisico, meer dan tijdens de jongste financiële crisis".

Kan de wereld een schuldencrisis de baas, nu de internationale context veel meer gespannen is dan in 2008? "Er zijn twee risico's", zegt Watters. "Politiek is er wellicht minder bereidheid tot samenwerking, en sommige internationale instellingen lijken macht te verliezen. Aan de andere kant is er tussen de centrale banken meer coördinatie om de financiële stabiliteit te waarborgen. In valutaswaps en marktfinanciering kan van de Amerikaanse centrale bank worden verwacht dat ze alles in het werk stelt om het systeemrisico te beperken. We zouden ons meer zorgen maken mochten de centrale banken hun onafhankelijkheid verliezen."

Het grootste gevaar lijkt te schuilen in een explosie van de schuldenlast van de bedrijven, of in een solvabiliteitscrisis van een groot ontwikkeld land. Landen met een zwakke groei, onstabiele politieke systemen en een hoge schuldenlast lopen dan in de kijker. We denken dan vooral aan Italië, merkt Askhoka Mody op. Die voormalige ambtenaar van het IMF, die nu hoogleraar is aan Princeton University, wijst erop dat de Europese Centrale Bank de rentetarieven niet nog lager kan duwen zonder "veel schade" te veroorzaken.

Om een sneeuwbaaleffect te vermijden, moeten de overheidsschulden minder snel groeien dan de economie. "De sleutel voor een houdbare schuldenlast in de komende decennia is de nominale rentetarieven ver onder de nominale bbp-groei te houden", zegt Jim Reid. En dus zullen de ontwikkelde landen blijven investeren in activa die de groei kunnen ondersteunen. En de centrale banken zullen alles in het werk stellen om nog meer schulden op te kopen en de

rente te drukken. De rentetarieven zullen nog heel lang op nul blijven. Dat is slecht nieuws voor de spaarder, maar goed nieuws voor de belastingbetaler. Bron: Trends

♦ Minder steun voor kleine bedrijven

De Vlaamse overheid bespaart 73 miljoen euro op economische subsidies, subsidies die veelal naar bedrijven gaan. Dat blijkt uit de begrotingscijfers van Vlaams minister van Economie Hilde Crevits (CD&V). Die daling hoeft volgens Vlaams parlementslid Maurits Vande Reyde (Open Vld) geen slechte zaak te zijn. "Bedrijven en ondernemers hebben vooral nood aan lagere lasten en minder regels, niet aan subsidies", aldus Vande Reyde.

Uit de begrotingscijfers die minister van Economie Hilde Crevits toelichtte in het Vlaams Parlement blijkt dat de Vlaamse overheid 73 miljoen euro snoeit in de bedrijfssubsidies. Hoe die besparing concreet zal verlopen, is nog niet helemaal duidelijk. Wel is er al afgesproken dat er 23 miljoen euro van bij de kmo-portefeuille wordt gehaald, dat is het steunmechanisme voor kleine- en middelgrote ondernemingen.

Dat het mes in de bedrijfssubsidies wordt gezet, hoeft volgens Open Vld-parlementslid Maurits Vande Reyde geen drama te zijn. Volgens hem hebben ondernemers "vooral nood aan lagere lasten en minder regels, niet aan subsidies". "Bij sommige steunmaatregelen kon je je de vraag stellen wat er juist het nut van was. Zo bestond er steun voor opleidingen tot dierentolk of hypnotiseur", aldus Vande Reyde. Volgens de Open Vld'er is het de bedoeling dat VLAIO, de Vlaamse instelling die strategische steun aan bedrijven regelt, selectiever omspringt met de subsidies. "Dat kan er voor zorgen dat subsidies uiteindelijk beter worden ingezet en meer effect hebben voor onze economie."

‘Een cadeau aan bedrijven’

Vande Reyde maakt ook de vergelijking met de besparingen in de cultuursector. Het protest tegen die besparingen heeft veel media-aandacht gekregen. "Dat mag uiteraard. Over ondernemers ga je dat niet hebben, nog in het minst bij ondernemers zelf. Economische subsidies worden vaak als 'een cadeau aan bedrijven' afgeschilderd. Het toont aan dat we in Vlaanderen helaas nog steeds geen ondernemingscultuur hebben. Ondernemers zouden dezelfde heldenstatus moeten hebben als muzikanten en sporters. Het zijn zij die uiteindelijk alle welvaart - en subsidies in andere domeinen- mogelijk maken", besluit Vande Reyde. Bron: HLN

♦ Nieuwe Arco-piste?

Naast het mislukte plan B van de regering voor Arco blijkt een tweede alternatieve regeling te bestaan. Die kan mogelijk als vertrekbasis voor een oplossing dienen. Dat schrijft De Tijd.

Het is bijna acht jaar geleden dat het grootste deel van Arco, de gewezen financiële arm van de christelijke werknemersbeweging ACW (nu Beweging.net), in vereffening ging als gevolg van de val van Dexia. Daardoor zagen bijna 800.000 coöperanten hun inleg van 1,5 miljard euro in rook opgaan. De federale regering beloofde wel een staatswaarborg, maar die bleef juridisch niet overeind. Ook het fameuze plan B bleef onder meer door politieke strubbelingen dode letter. Sindsdien lijkt de impasse in het dossier compleet. Maar nu blijkt er nog een tweede plan B te bestaan. De titel van dat plan, opgesteld in april 2017, is 'Draft dadingsovereenkomst'.

Het ontwerp van dading gaat ervan uit dat alle partijen de strijdbijl begraven. Terwijl het plan B van de regering een uitkering in cash is, gaat deze dading uit van de oprichting van een NewCo, een nieuwe coöperatieve vennootschap. Die krijgt als activa een pakket Belfius-aandelen van de regering die dividenden zullen opleveren.

De coöperanten kunnen dan hun Arco-aandelen inruilen tegen aandelen van de NewCo. Ze kunnen kiezen uit drie mogelijkheden: minimaal tien of vijf jaar aan boord blijven of aandelen zonder minimumduur, die meteen kunnen worden omgezet in cash. Hoe langer ze de nieuwe aandelen behouden, hoe meer ze recupereren. Naargelang de categorie, de waarde van hun Arco-aandelen en het feit of ze al dan niet procederen, varieert hun compensatie tussen 24 en 80 procent. Afhankelijk van de waardering van Belfius, de dividendenstromen en de keuze van de coöperanten bestaat de mogelijkheid dat er in totaal meer dan 600 miljoen euro zal overblijven voor hen.

◆ Bedrijven maken veel winst

Meer dan de helft van de grootste 5000 bedrijven van het land zag zijn nettowinst vorig jaar stijgen. Bij sommige ondernemingen was die stijging zo spectaculair dat het globale nettoresultaat meer dan verdubbelde. Dat blijkt uit de cijfers van de Trends Top 5000.

Naar jaarlijkse gewoonte verzamelt de Trends Top 5000 de cijfers van de grootste ondernemingen van het land. Voor 2018 komen de grootste 5000 bedrijven van België uit op een gezamenlijke omzet van 714 miljard euro, goed voor een stijging met 6,8 procent in vergelijking met 2017. "De personeelsuitgaven slorpten 54 procent van de toegevoegde waarde op, tegenover 53,8 procent in het vorige boekjaar", stelt Tony Coenjaerts vast, de samensteller van de rangschikking.

Vorig jaar werden de lonen geïndexeerd en de verminderingen op de werkgeversbijdragen die in januari 2018 werden ingevoerd bij de tweede fase van de taxshift, konden dat niet volledig compenseren. "Tegenover 2017 namen de eenheidskosten voor het personeel met 1,65 procent toe", stelt Coenjaerts vast.

De samensteller van de Trends Top 5000 zag de winsten van de grootste bedrijven sterk stijgen. "Iets meer dan de helft van de industriële bedrijven en handelsondernemingen uit onze Top zag zijn nettowinst in jaar tijd stijgen, maar bij sommige was die stijging zo spectaculair dat het globale nettoresultaat, 50 miljard euro, meer dan verdubbelde", duidt Tony Coenjaerts.

De reden daarvoor zijn volgens Coenjaerts enkele mooie meerwaarden, zoals de 4 miljard euro die Atlas Copco Airpower boekte op de verkoop van zijn participatie in Edwards Ltd aan Atlas Copco Holding. "Daarnaast was er de even grote winst die Delhaize De Leeuw opstreek na de verkoop aan Koninklijke Ahold Delhaize van zijn aandelen in Delhaize The Lion Nederland, Delhaize US Holding en Lion Retail Holding", weet Tony Coenjaerts.

In 2017 was alleen KBC Groep erin geslaagd een nettowinst van meer dan 1 miljard euro te boeken. "In 2018 haalden negen ondernemingen, waaronder opnieuw KBC Groep, die grens", zegt Coenjaerts. De banken (6,9 miljard) zien hun globale winst licht verbeteren. De verzekeringsmaatschappijen (3,2 miljard) puurden een miljard meer winst uit hun activiteiten vergeleken met 2017.

Ook de portefeuillemaatschappijen zagen hun nettowinst van 9 naar 11,2 miljard stijgen.

Bron: Trends

♦ Wijzigingen wetgeving

- **SO/2012/01** - [Inschrijvingsrecht en aanmeldingsprocedures in het secundair onderwijs voor inschrijvingen](#) (5/06/2012)
datum van de laatste aanpassing: 19/11/2019
- **BaO/2012/01** - [Inschrijvingsrecht en aanmeldingsprocedures in het basisonderwijs voor inschrijvingen](#) (5/06/2012)
datum van de laatste aanpassing: 19/11/2019
- **13/CB/SG/WVB/4** - [Omzendbrief betreffende de erkenning van diensten als nuttige ervaring](#) (17/10/1997)
datum van de laatste aanpassing: 12/11/2019
  - Attendering op 12/11/2019: In punt 6.1. werd de bewijslast die geleverd moet worden, wanneer een bedrijf niet meer bestaat of wanneer de werkgever niet bereid is om een attest af te leveren, aangepast. De aanvraag moet bij gebrek aan een handtekening van de werkgever voldoende krachtige bewijsstukken uit het verleden bevatten, die zowel de periode van tewerkstelling als de uitgevoerde taken kunnen bewijzen. In het geval een werkgever weigert een attest af te leveren, moet het aanvraagdossier in elk geval een afdruk van de bewuste gewerkte periode uit My Career bevatten.

♦ Studiekeuze en latere job

Van richting veranderen tijdens de overgang van onderwijs naar de arbeidsmarkt wordt vaak gezien als het resultaat van een verkeerde studiekeuze tijdens de schoolloopbaan. Verkeerde studie- en loopbaankeuzes bestaan echter niet, zolang jongeren kunnen reflecteren over hun veranderende interesses, motieven en talenten en een beslissing kunnen nemen waar ze achter staan.

Uit een bevraging onder leerlingen van de derde graad TSO en BSO bleek dat bij de overgang naar de arbeidsmarkt slechts 55% procent van hen een job wil uitoefenen die aansluit bij hun studierichting (Knipprath & Nicaise, 2016). Dit klinkt waarschijnlijk erg verontrustend voor beleidsmakers en onderwijsverstrekkers. En er zullen ongetwijfeld economen te vinden zijn die op basis van een financieel model kunnen berekenen wat de maatschappelijke kost van een 'verkeerde' studiekeuze is. Maar is dit echt wel zo erg?

Saskia van Uffelen, CEO van Ericsson Belux, vertelde tijdens een lezing aan de KU Leuven over jongeren die vandaag in het hoger onderwijs een studie aanvagen die niet aansluit bij hun studierichting in het secundair onderwijs. Ze maken vervolgens na de hogere studies een wereldreis, proeven vluchtig van het aanbod op de arbeidsmarkt, volgen nog een extra master en gaan uiteindelijk van start met hun arbeidsloopbaan om te belanden in een functie die nog maar weinig te maken heeft met hun hogere studies. En, o ja, na verloop van tijd maken ze ook

nog eens een inhoudelijke carrièreswitch of nemen loopbaanonderbreking. Jongeren blijven dus niet bij dezelfde werkgever voor de rest van hun leven.

Er staat dus een dynamische loopbaan te wachten voor jongeren die vandaag de schoolbanken verlaten. Want wat Saskia Van Uffelen beschreef is lang geen science fiction meer. Dit fenomeen past binnen het nieuwe loopbaandenken waarbij (jong)volwassenen verantwoordelijkheid nemen om de eigen loopbaan te sturen. Ze moeten daarom goed kunnen nadenken over de eigen interesses, motieven en kwaliteiten en de richting die ze willen uitgaan in hun levensloopbaan, want het leven is meer dan werken alleen. We noemen deze vaardigheden loopbaancompetenties. Het ontwikkelen en toepassen van deze loopbaancompetenties wordt loopbaanleren genoemd, naar het voorbeeld van het Nederlandse onderzoek door prof. Marinka Kuijpers. Lees verder via:

<https://kuleuvenblogt.be/2017/07/12/slechts-de-helft-van-tso-en-bso-leerlingen-wil-later-een-job-dat-aansluit-bij-hun-studie-maar-is-dat-wel-zo-erg/>

Online cursus artificiële intelligentie gelanceerd.

De cursus kadert in 'levenslang leren' en moet ervoor zorgen dat werknemers leren omgaan met artificiële intelligentie.

De lancering vond plaats bij Veranneman Textiles in Ardoorie, gespecialiseerd in het maken van windschermen en zwembadbekleding, stoffen die wind- en waterdicht moeten zijn. Om te garanderen dat dat zo is, controleert een machine met behulp van AI de kwaliteit van de stof. Alle werknemers werden daarvoor opgeleid.

Voor alle info: [artificiële intelligentie](https://www.vdab.be/wat-is-AI)
<https://www.vdab.be/wat-is-AI>

♦ Kwaliteitsdaling in het onderwijs

Volgens studies dalen de leerprestaties van de Vlaamse leerlingen langzaam maar zeker. Theo Francken zoekt de oorzaak bij migratie. Maar is er wel een link tussen dalende prestaties en stijgende aantallen van leerlingen met een migratieachtergrond?

Geschreven door professor dr. Orhan Agirdag, van Platform L, de expertisecel rond leraarschap van de faculteit Psychologie en Pedagogische Wetenschappen. Platform L wil onderzoek rond leraarschap, in de brede zin van het woord, samenbrengen en breed toegankelijk maken.

De laatste jaren is er een toenemende ongerustheid over de kwaliteit van het onderwijs. Onderwijskwaliteit kan veel ladingen dekken, zoals kwaliteit van het schoolmateriaal, het welbevinden van de leerlingen, of het hebben van voldoende gediplomeerde leraren. Maar kwaliteit gaat zeker ook over de leerprestaties: wat onze leerlingen uiteindelijk kennen en kunnen, dus hun competenties.

Deze competenties worden onder meer getest in de fameuze PISA-studies, die om de drie jaar peilen naar rekenvaardigheid, taalvaardigheid en wetenschappelijke geletterdheid van de Vlaamse 15-jarigen. De meest recente PISA-studies tonen aan dat Vlaamse leerlingen gemiddeld respectievelijk 522, 511 en 514 scoren op deze drie vaardigheden, wat telkens beduidend beter is dan het OECD-gemiddelde dat rond de 490 is voor deze vaardigheden.

Toch kunnen we niet op onze beide oren slapen. Wie de trends van de leerprestaties van de voorbije jaren bekijkt (zie hieronder), ziet duidelijk een daling van de gemiddelde prestaties zien.

Hierbij moet opgemerkt worden dat 40 PISA-punten min of meer overeenkomen met een jaar leertijd. Een daling van 20 punten tussen 2003 en 2015 betekent dus een verlies van een half jaar leertijd. Voor begrijpend lezen hebben we ongeveer zo'n daling gehad, voor wiskunde zelfs iets meer.

Een nuance is wel dat de PISA-cijfers van 2015 niet helemaal vergelijkbaar zijn met eerdere jaren, omdat de leerlingen in 2015 voor het eerst met de computer zijn bevraagd. Maar ook zonder deze anomalie zou een dalende trend aanwezig zijn.

Wat de precieze verklaring is voor de dalende trend, weten we nog niet. Toch wordt er vaak spontaan gekeken naar demografische evoluties, met name naar het stijgend aantal leerlingen met een migratieachtergrond. Bijvoorbeeld toen voormalige minister van asiel en migratie Theo Francken op VTM nieuws gevraagd werd waarom er onder 10 jaar N-VA bestuur niets werd gedaan aan de kwaliteitsdaling van onderwijs, verwees hij naar 'massamigratie' als oorzaak. Er is inderdaad een stijging geweest van het percentage leerlingen die thuis geen Nederlands spreken of van wie de ouders in het buitenland geboren zijn. In de Vlaamse PISA-steekproeven verdubbelde het percentage leerlingen met een migratieachtergrond: van 7 procent in 2006 naar 14 procent in 2015.

Maar zijn deze twee evoluties – dalende prestaties en stijgende aantallen van leerlingen met een migratieachtergrond – wel aan elkaar gelinkt?

Het korte antwoord op deze vraag is: nee, integendeel. Het uitgebreide antwoord leest u hieronder. Laten we voor deze blog de taaldiscussie buiten beschouwing laten en ons beperken tot het domein met de grootste daling: wiskunde.

Als we kijken naar de wiskunderesultaten tussen PISA 2003 tot PISA 2012 (de ronde van 2015 laten we achterwege omwille van de eerder genoemde reden), zien we een lineaire daling van de gemiddelde onderwijsprestaties bij autochtone leerlingen: in tien jaar tijd is er een achteruitgang geweest van ongeveer 23 PISA-punten. Bij leerlingen met een migratieachtergrond zien we echter een stelselmatige verbetering van de wiskundeprestaties: in tien jaar tijd stegen (!) zij 25 punten.

Met andere woorden: de daling in de gemiddelde onderwijsprestaties is niet te wijten aan leerlingen met een migratieachtergrond. Het tegendeel is waar, omdat leerlingen met een migratieachtergrond beter presteren en hun aandeel stijgt in de populatie, is de gemiddelde daling van onderwijsprestaties in Vlaanderen getemperd dankzij leerlingen met een migratieachtergrond. Als we geen migratie hadden gekend, was de daling van wiskundeprestaties ongeveer 9 procent sterker geweest.

Een alternatieve hypothese is dat de vooruitgang van leerlingen met een migratieachtergrond ten koste is gegaan van autochtone leerlingen en hun vooruitgang. Zou het dan kunnen dat de stijging van leerlingen met een migratieachtergrond indirect de daling van autochtone leerlingen heeft ingezet? Voor deze hypothese vinden we evenmin steun. Uit de PISA-cijfers blijkt namelijk dat de daling van autochtone leerlingen even sterk was in 'witte scholen' dan in gemengde scholen.

Het feit dat de daling van de leerprestaties niet veroorzaakt werd door leerlingen met een migratieachtergrond, neemt niet weg dat er nog steeds een groot verschil is met de leerprestaties van autochtone leerlingen met een migratieachtergrond. Meer nog, deze kloof is bijna nergens in de wereld zo groot als in Vlaanderen.

Lees verder via:

<https://kuleuvenblogt.be/2019/11/20/kwaliteitsdaling-in-het-onderwijs-schuld-van-migratie/>

◆ Beleidsnota 2019-2024

ingediend door Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand.

De beleidsnota bevat de grote strategische keuzes van de Vlaamse Regering op het vlak van Onderwijs voor de periode 2019-2024. De nota geeft de visie van de functioneel bevoegde minister weer.

Klein en zonder veel bodemschatten. En toch is Vlaanderen, binnen enkele generaties, een welvarende natie geworden. Elke nieuwe generatie Vlamingen zorgde voor meer welvaart en meer welzijn. Vooral omdat elke generatie steeds opnieuw investeerde in de volgende. Kinderen zijn het kapitaal van de Vlaming. Dankzij goed en veeleisend onderwijs kon dat kapitaal telkens weer groeien en bloeien.

Dat mag vandaag niet anders zijn. Wie terugblijkt op het succesvol parcours van de generaties Vlamingen vóór ons, weet dat we mogen geloven in ons eigen kunnen. We mogen de lat hoog leggen, ambitieus zijn. Onderwijs kan onze kinderen verheffen naar een nog hoger niveau. Als we erin slagen om kinderen te laten excelleren, dan zal ons kapitaal nog exponentieel groeien.

Kinderen moeten zoveel mogelijk gelijke kansen krijgen. Maar kinderen zijn niet gelijk. Ze hebben elk andere talenten en mogelijkheden. Het onderwijs moet al die talenten ontdekken, ontwikkelen, uitdagen en laten renderen. Je kan niet spreken over gelijke kansen zonder het te hebben over het Nederlands. Want Nederlands is het vak dat alle andere vakken mogelijk maakt. Het is de onmisbare sleutel tot alle andere kennis, het chassis van al de rest.

Hoe sneller we investeren in ons kapitaal, hoe groter.....

Lees verder via:

<https://www.vlaanderen.be/publicaties/beleidsnota-2019-2024-onderwijs>

◆ Gezond naar school

Bij het begin van het nieuwe schooljaar zetten de Europese Commissie en de Vlaamse overheid graag de subsidieregeling voor groenten, fruit en melk in de kijker. De EU-schoolregeling is bedoeld om een gezond en evenwichtig eetpatroon te bevorderen door groenten, fruit en zuivelproducten op scholen te verspreiden. Eén op de vijf kinderen in de Europese Unie heeft er in de vorm van een gezonde snack profijt van. In het kader van de regeling worden ook onderwijsprogramma's over landbouw en voeding aangeboden. 'Oog voor Lekkers' is de Vlaamse versie van de Europese regeling, en inspireert leerkrachten uit het lager onderwijs met educatief materiaal rond gezonde voeding.

Het is van belang dat kinderen van jongs af aan gezond leren eten. De EU-schoolregeling helpt hen daarbij door de verdeling van groenten, fruit en zuivel op scholen. "Dankzij de schoolregeling komen jongeren niet alleen in aanraking met kwaliteitsproducten van Europese origine", zegt landbouwcommissaris Phil Hogan, "maar komen zij ook meer te weten over voeding en voedselproductie en het vele werk dat daarvoor nodig is." Dat laatste is een verwijzing naar de lespakketten die onderwijsinstellingen kunnen inspireren.

Elk schooljaar gaat er in totaal 250 miljoen euro naar de regeling. In de ganse Europese Unie worden meer dan 20 miljoen kinderen bereikt. Voor 2019-2020 is 145 miljoen euro opzijgezet

voor groenten en fruit en 105 miljoen euro voor melk en andere zuivelproducten. Deelname is vrijwillig, maar alle EU-lidstaten doen mee, voor een deel van de regeling of volledig. De lidstaten mogen zelf bepalen hoe de regeling wordt uitgevoerd, bijvoorbeeld wat voor producten de kinderen krijgen of wat het onderwerp van de voorlichting is. Wel moet hun productkeuze berusten op gezondheids- en milieuoverwegingen, seizoensgebonden zijn en variatie bieden.

‘Oog voor Lekkers’, zo heet de Vlaamse vertaling van de EU-schoolregeling. Tien of twintig weken lang kunnen kinderen, vaak op een vast moment in de week, gezamenlijk smullen van een stuk fruit, hapklare groente en/of een glaasje witte melk. Kleuter- en lagere scholen kunnen zelf kiezen tussen drie formules: enkel fruit en groenten, enkel melk of fruit en groenten gecombineerd met melk. Na de subsidieperiode steunt ‘Oog voor Lekkers’ de leerkrachten graag verder. Daarom organiseert de Vlaamse overheid regelmatig wedstrijdjes en uitdagingen om te blijven motiveren rond gezonde voeding. Het educatief pakket ‘Lekker Gezond!’ geeft lessuggesties gerangschikt per graad van het lager onderwijs en per thema. Leerkrachten die zich aanmelden voor de online nieuwsbrief blijven automatisch op de hoogte van nieuw lesmateriaal.

<https://www.oogvoorlekkers.be/lekkergezond>

<https://www.vilt.be/nieuw-schooljaar-start-met-gezonde-tussendoortjes>

SECTOREN

♦ VRT-personeel voert actie

De vakbonden bij de VRT komen in verzet en roepen iedereen die de democratie wil verdedigen op om zich daarbij aan te sluiten.

“Ook mensen die niet direct betrokken zijn bij de vakbond, zijn bezorgd om de toekomst van de VRT”. “Ook zij vragen zich af wat de Vlaamse regering bezielt om de VRT zo zwaar aan te pakken, terwijl bijvoorbeeld de EBU – de Europese organisatie van openbare omroepen – stelt dat de VRT een van de goedkoopste én sterkste omroepen van Europa is. Met de actie van 5 december willen we ook tonen wat VRT allemaal doet en teweegbrengt. Om maar iets te noemen: het onderwijs maakt in zijn lessen dagelijks gebruik van de ontsluiting van het archiefmateriaal van de VRT. Ook hogescholen en universiteiten doen dat. Of de dienstverlening voor blinden, doven en slechthorenden. Geen enkele andere omroep bedient deze doelgroep zo goed als de VRT. Dat weten de mensen vaak niet. Daarom willen we de Vlaamse regering ook duidelijk maken dat ze in feite niet alleen met de directie van de VRT onderhandelt, maar ook met de 2.000 werknemers en met de hele samenleving.”

Er zijn twee zaken die de vakbonden aanbrengen.

Ten eerste is er de omvang van de besparingen die alles samen 44 miljoen betekenen. Dat is een enorme klap, die de VRT en het personeel nog veel meer treffen dan de besparingen van de vorige jaren.

Het tweede is de inhoudelijke controle, terwijl de beheersovereenkomst onze onafhankelijkheid garandeert. Daarom hebben we de actie van 5 december gepland en hebben we ook een formele stakingsaanzegging ingediend. Met die twee geven we de Vlaamse regering een duidelijk signaal dat we totaal niet akkoord gaan met de twee zaken die ik daarnet heb aangehaald. 5 december voeren we een positieve actie, of beter een optocht: voor de VRT, voor zijn onafhankelijkheid en voor een voldoende financiering. We willen op een positieve manier ook tonen wat de VRT allemaal presteert en betekent voor de samenleving. Op die manier willen we de mensen verenigen.

Dat Jan Jambon meer controle wil over de VRT – zeg maar de zender wil inschakelen in de plannen van de N-VA om tot een onafhankelijk Vlaanderen te komen – vinden velen duidelijk erover.

Op een conferentie van de Europese mediavakbonden waarschuwden collega's uit Hongarije en Polen al dat de stappen die de Vlaamse Regering neemt, kunnen leiden tot een staats- of propagandazender.

[Bron: PVDA](#)

♦ De Lijn / NMBS

Er waren afgelopen maand enkele stakingsacties bij De Lijn.

De socialistische vakbond ACOD riep op tot een nationale staking op woensdag 13 november.

De christelijke vakbond ACV staakte niet mee.

Vooraf het conflict tussen de vakbonden en de directie van De Lijn in Vlaams-Brabant escaleerde.

Overleg op de vierde dag van de staking heeft niets opgeleverd.

Volgens de ACOD springen andere entiteiten van De Lijn op de kar van Vlaams-Brabant omdat ze met dezelfde problemen te maken hebben, en riep op tot een algemene staking op 13 november.

"Wij hebben besloten om op woensdag 13 november heel Vlaanderen plat te leggen met een staking tegen het management van De Lijn wegens het slechte personeelsbeleid en het gebrek aan waardering voor het personeel."

De christelijke vakbond ACV erkent een aantal problemen, maar deed niet mee. "In een huidig politiek klimaat dat de privatisering van het openbaar vervoer in het regeerakkoord heeft gezet, is dit koren op de molen van al wie De Lijn liever ziet verdwijnen", liet de bond weten in een persbericht. "ACV distantiëert zich hier uitdrukkelijk van. De enige weg naar oplossingen is overleg."

De directie had de vergaderzaal verlaten en een ultimatum gesteld.

"Blijkbaar spreken we een andere taal. De directie heeft een totaal andere kijk op de misnoegdheid van het personeel. De minieme voorstellen die ons gedaan werden om de problematische situaties op te lossen binnen De Lijn hebben bij ons en onze achterban geen weerklank gevonden", stelt een vakbondsmans. "De directie krijgt van ons een onvoldoende over de hele lijn."

Een persbericht waarin de directie liet weten dat er een akkoord was en iedereen weer aan het werk zou gaan, heeft kwaad bloed gezet bij de bonden. "Wij blijven onze acties aanhouden en laten iedereen de keuze om zaterdag, zondag en de feestdag van maandag 11 november thuis te blijven. De stakersvergoedingen blijven van kracht", zeiden de vakbonden.

Ook bij de NMBS is er nog veel onrust.

Is het een kwestie van late bewustwording of is er een verandering van strategie? In oktober 2017 legde NMBS-baas Dutordoir aan de parlementsleden uit dat ze niet om "extra middelen" vroeg. Twee jaar later klaagt ze een toekomstig "gat van 1,3 miljard euro" aan. Ondertussen waarschuwt de CEO van Infrabel: "de productiviteitscitroen is volledig uitgeperst." Tegelijkertijd wordt duidelijk wat dat voor de werkomstandigheden van spoormannen en -vrouwen betekenen. Na 40 jaar neoliberaal beheer rijdt het mobiliteitsbeleid zich vast.

Reactie door een spoorman: Meer doen met minder middelen.

In de jaren 1930 bestond het Belgische net uit 5.125 km spoorlijnen, bijna 1.500 stations verspreid over het land, en 100.000 spoorwegaarbeiders. Na de Tweede Wereldoorlog had de uitbreiding van het spoorvervoer eerst te lijden onder de concurrentie van de automobielsector en vervolgens van de snel groeiende luchtvaartsector. Het spoornet werd verder ontwikkeld, maar vooral in termen van kwaliteit en op een trager tempo. In het midden van de jaren tachtig pasten de plannen IC/IR (1984) en dan Star 21 (1989) het aanbod aan de vraag aan. De

organisatie van de spoorwegen werd op dat moment ongetwijfeld “efficiënter”, maar de logica van de rentabiliteit begon langzamerhand door te breken. De trein is comfortabeler en sneller geworden, maar 1.500 km lijn en bijna duizend stations zijn in de loop der jaren verdwenen. De besparingsplannen leiden tot een algemene prijsstijging, een reeks historische sociale bewegingen en een daling van het aantal reizigers met bijna 8%.

Nochtans draait die curve zich halverwege de jaren negentig om. De wegen raken verzadigd, de auto botst op zijn grenzen en de mobiliteitsbehoeften nemen toe. Het aantal passagiers dat door de NMBS wordt vervoerd, blijft vanaf dan gestaag groeien. Tussen het midden van de jaren negentig en het begin van de jaren 2010 neemt het met de helft toe. Ondertussen is het milieubewustzijn toegenomen en de gebruiksgroei zet zich voort: elk jaar vervoeren onze treinen 3 tot 4% meer passagiers. De kwaliteit van de dienstverlening is niet fundamenteel verbeterd, maar de sociale behoeften aan mobiliteit zijn dermate groot dat dit de groei niet kan tegenhouden.

Geleidelijk is de noodzakelijke verdere uitbreiding van het aanbod, de capaciteit en het onderhoud van het net overduidelijk geworden. Terwijl de reizigers massaal zijn teruggekeerd, is de overheidsfinanciering wanhopig achtergebleven op de noden (met uitzondering van enkele prestigieuze projecten, zoals de tunnel naar de luchthaven). De regeringen stapelen de ene besparingsmaatregel op de andere, ondanks de alarmbellen van de vakbonden. In 2005 en later in 2014 leidde de splitsing tussen Infrabel en de NMBS tot verspilling, verwarring en fragmentering van de bevoegdheden. De regering-Michel legde extra 2,1 miljard euro extra besparingen op.

Moderniseren of desinvesteren, het één of het ander

Door het toenemende reizigersaantal, gecombineerd met structurele onderinvesteringen, is een enorme en moeilijk te dichten kloof ontstaan. Op 20 november legt de baas van Infrabel in de Kamer uit: “22% van de wissels, 12% van de spoorstaven, 23% van de overwegen, 20% van de bovenleidingen en 3.000 km glasvezelkabels zijn aan het einde van hun economische levensduur.” Daarna voegt hij eraan toe dat het zonder extra investeringen niet langer mogelijk is om de “kleine lijnen” overeind te houden. Op veel lijnen moet er enorm veel werk worden verricht, wat leidt tot onderbrekingen in de dienstverlening en vertragingen. Het publiek betaalt de prijs voor de structurele achterstand in investeringen die in de afgelopen periode is opgelopen. Zelfs de werkgeverskrant L’Echo (De Tijd) stelt: “Het lijkt erop dat de overheid de rekening moet betalen voor meerdere jaren van besparingen op de Belgische spoorwegen.” (L’Echo, 21/11/2019).

De productiviteit van het personeel is de afgelopen 5 jaar met 20% gestegen. Niet genoeg, volgens het spoorwegmanagement, dat nieuwe maatregelen vraagt om de productiviteit te verhogen. Ondraaglijk? “Dat is wat de politici willen,” antwoordt het management. De onderhandelingen over de volgende CAO verlopen slecht: arbeidsduurverlenging, meer flexibiliteit, statuut in solden. De reservediensten om een zieke medewerker op het laatste moment te vervangen worden bedreigd. Ook hier ontbreekt het geld waarmee het spoorwegpersoneel een goede dienstverlening kan aanbieden.

Hoewel ze nog niet eens is gevormd, staat de volgende regering al onder druk. Nooit is de behoefte aan een sterke en kwaliteitsvolle openbare spoorwegdienst zo groot geweest als nu. Massale investeringen in de spoorwegen zijn meer dan ooit noodzakelijk, zowel voor het onderhoud als voor de uitbreiding ervan, zowel voor de gebruikers als voor het spoorwegpersoneel.

Het Europese liberaliseringsproject voor het spoor is vooral een kans voor de heersende klasse om zaken te doen. Liberalisering en privatiseringen volgen elkaar op in de neoliberale Europese Unie. Kapitalisten willen sectoren die van oudsher door de overheid worden beheerd, openstellen voor de markt om nieuwe mogelijkheden aan te boren om meer winst te maken. Rijke aandeelhouders kunnen geld verdienen door enkel een commercieel winstgevend lijn uit te baten, terwijl de infrastructuurkosten en niet-winstgevend lijnen aan de staat worden overgelaten. Zoals een studie van ULB-onderzoekers begin dit jaar aantoonde, zou dit leiden tot een verslechtering van de werkomstandigheden, een onbegrijpelijk tariefschema voor de

gebruikers en het zou de belastingbetaler zeker niet minder kosten. De Belgische staat kan de liberalisering van de openbare diensten gemakkelijk weigeren, maar de belangrijkste beslissingen zijn nog steeds niet genomen: onze beleidsmakers gebruiken graag de dreiging van liberalisering om hun besparingsbeleid te rechtvaardigen.

We hebben niets te winnen bij liberalisering: we hebben middelen nodig voor infrastructuur, materieel, diensten en personeel die in verhouding staan tot de maatschappelijke uitdagingen. We hebben een behoorlijk gefinancierde CAO nodig zodat het personeel in waardige omstandigheden degelijke diensten kan afleveren.

Maar een actieplan dat alleen door het personeel wordt gedragen, kan in isolement raken. De grote vakbonden moeten het gemeenschappelijk front verbreden – naar kleine vakbonden, maar ook naar reizigers. Bijvoorbeeld door de gebruikers te benaderen met informatie- en mobilisatiecampagnes die de problemen van pendelaars en personeel met elkaar verbinden. Ondanks meningsverschillen zouden we gezamenlijke bijeenkomsten kunnen organiseren om dit debat op gang te brengen. Er is een breed en ambitieus plan nodig. Op die manier zou een nieuwe krachtsverhouding tegen het management van de spoorwegen en de (toekomstige) regering kunnen opgebouwd worden om de openbare spoorwegen te verdedigen.

HR Rail, de juridische werkgever van het spoorpersoneel, laat weten dat het de stakingsaanzegging van de vakbonden ACV-Transcom en ACOD Spoor, voor 12 december, niet aanvaardt “omdat de voorziene procedure niet werd nageleefd”.

“Deze procedure voorziet dat alle verzoeningsmiddelen moeten worden aangewend vooraleer kan worden overgegaan tot stakingsacties die een grote impact hebben op onze klanten”, klinkt het in een persbericht van HR Rail.

De spoorbonden hadden een stakingsaanzegging van 24 uur ingediend, met het oog op een “concentratie van spoorwegpersoneel” op 12 december, zo lieten ze eerder weten. Het treinverkeer zal die dag verstoord zijn, kondigden ze aan. Bron: LSP

Maar die stakingsaanzegging gaat dan toch niet door. Dat meldt het socialistische ACOD. ACOD zegt contact genomen te hebben met de andere bonden om te bekijken hoe het nu verder moet. Mogelijk wordt er actie gevoerd in de vorm van een concentratie van het personeel aan de hoofdzetel van HR Rail.

Eerst was er enkel sprake van zo'n concentratie, later klonk het dat er ook een aanzegging voor 24 uur was ingediend. En volgens de ene vakbondsman was de aanzegging alleen bedoeld om werknemers de gelegenheid te geven aan de concentratie deel te nemen, een andere sprak meteen van een “algemene staking”.

♦ VBO wil andere verlofregeling

Monica De Jonghe, directeur-generaal van het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO), pleit naar aanleiding van Nationale Vrouwendag voor een algemene herziening van het Belgische verlofsysteem.

Het opnemen van zorgverloven blijft immers nog steeds grotendeels een vrouwenzaak, stelt De Jonghe. ‘Zo komen we tot meer gelijkwaardigheid in de verdeling van de zorgtaken binnen het gezin. Het keukenaanrecht is geen exclusief vrouwenrecht.’

De Jonghe: ‘Bijna de helft van de werkneemsters werkt deeltijds, terwijl dat bij mannen slechts 1 op de 10 is. Ook wordt bijna 75 procent van de zorgverloven opgenomen door vrouwen. De gelijkere verdeling van de gezinsverantwoordelijkheden tussen vrouwen en mannen blijft ondermaats, meer nog, ze evolueerde zelfs negatief. En dan hebben we het nog niet eens over de impact van die verloven op hun sociale rechten en in het bijzonder op hun pensioen.’

Vrouwen werken ook meer onbetaalde uren dan mannen. Zo besteden vrouwen 8,5 uur per week meer dan mannen aan onbetaalde klussen, zoals het huishouden en de zorg voor de kinderen.

'Iedere werknemer moet vrij kunnen kiezen om al dan niet de zorg van een kind of oudere op zich te nemen. Werknemers die dat niet willen, moeten een volwaardig alternatief hebben om die zorg op een toegankelijke manier te kunnen uitbesteden. Wat ons betreft, moet een hervorming van onze verlofsystemen dan ook prioriteit krijgen in het arbeidsmarktbeleid van de volgende legislatuur', besluit De Jonghe.

◆ Besparingsplan voor cultuursector

De Vlaamse regering gaat fors besparen in de cultuursector. In de werkingssubsidies komt er een generieke besparing van 6 procent, met uitzonderingen voor de zeven erkende kunstinstellingen. Voor hen wordt de besparing op 3 procent beperkt. De projectsubsidies zakken dan weer fors: met ongeveer 60 procent, van 8,47 miljoen euro dit jaar naar 3,39 miljoen euro in 2020.

Vanuit de sector werd al bezorgd gereageerd, maar vooral de Vlaamse oppositiepartijen PVDA en Groen zijn kritisch. "De Vlaamse regering bespaart de kunstensector gewoon kapot. Voor minister van Cultuur Jan Jambon (N-VA) is kunst alleen relevant als protserig paradepaardje voor een nationalistisch Vlaanderen. Kritische en vernieuwende kunstenaars moeten inleveren en zwijgen", zegt Vlaams PVDA-parlementslid Tom De Meester. De extreemlinkse partij vreest voor de zware impact van de besparingen. 'Dat is de doodsteek voor vele kritische, vernieuwende kunstenaars. De besparingen gaan bovendien op 1 januari al in. Cultuurhuizen zullen producties moeten schrappen, mensen ontslaan of besparen op personeel en publiekswerking. Dat is de cultuursector doelbewust verzwakken en kunstenaars monddood maken', zegt fractieleider Jos D'Haese.

Ook Vlaams parlementslid Staf Pelckmans (Groen) hekelt dat de Vlaamse regering 'liever investeert in zwijgende bakstenen dan in kritische kunstenaars en journalisten'. 'Dit is het oude adagio dat cultuur moet dienen als glijmiddel voor het eigen grote gelijk', aldus Pelckmans in een reactie aan de VRT.

Volgens Vlaams parlementslid Katia Segers (SP.A) komt de beslissing neer op een ramp voor de sector. Ze ziet er in de eerste plaats een contradictie in. N-VA wil immers de Vlaamse identiteit vergroten en ziet cultuur daarin als een vehikel. Dan op cultuur besparen gaat daar volgens Segers lijnrecht tegenin.

Bovendien ziet de Vlaamse socialiste een systeemfout in het denken van minister Jambon. 'Hij denkt alleen aan de top en dat als we internationaal excelleren, alles goed komt. Maar hij kent de fijnmazige dynamiek van het veld niet. Door het schrappen van die projecten, blok je de hele dynamiek van de sector af. Je moet ook de basis blijven voeden, want zonder dat excelleer je nooit. Dit is een ramp voor vele jaren voor de sector', aldus Segers.

Jan Jambon (N-VA) verbaast zich over het felle protest. "We hebben bij de voorstelling van het centenboekje al gezegd dat we zes procent besparen op alle subsidies, inclusief de cultuursector", aldus Jambon. Hij ontkent ook dat de zware knip in de projectsubsidies de ontwikkeling van creatief talent zou fnuiken, zoals critici de voorbije dagen stelden. "nodigt de cultuursector uit om zelf een alternatieve besparing voor te stellen. "Ik wil in debat gaan over een betere opdeling", zei de Vlaamse minister-president en minister van Cultuur donderdag bij zijn toelichting van de besparingen in de cultuursector in het Vlaams Parlement. In het publiek bevonden zich heel wat bekende gezichten en buiten protesteren honderden mensen uit de cultuursector.

Jan Jambon verdedigde verder de besparingen door te zeggen dat in elke sector bespaard moet worden om de begroting in evenwicht te krijgen. "Er zijn heel wat maatschappelijke noden, bijvoorbeeld bij onderwijs, zorg, onderzoek en ontwikkeling. We gaan het geld inzetten in sectoren waar het broodnodig is. Ik zie niet in waarom de cultuursector niet solidair moet zijn", zei Jambon.

Jan Jambon (N-VA) nodigt de cultuursector uit om zelf een alternatieve besparing voor te stellen. "Ik wil in debat gaan over een betere opdeling", zei de Vlaamse minister-president en minister van Cultuur donderdag bij zijn toelichting van de besparingen in de cultuursector in het Vlaams Parlement. In het publiek bevonden zich heel wat bekende gezichten en buiten protesteren honderden mensen uit de cultuursector.

♦ Ziek en toch ontslagen

Ons land telt zo'n 415.000 langdurig zieken. De ziekte- en invaliditeitsuitkeringen lopen op tot ruim 8 miljard euro. Om die kosten te drukken, besliste de regering-Michel in 2016 om de re-integratie aan te zwengelen. Na bijna drie jaar zijn er amper officiële cijfers over wat er met langdurig zieken gebeurt. Het Riziv houdt bij hoeveel mensen langer dan één jaar thuis zitten, maar geen enkele instantie meet wat er gebeurt met zieken nadat een arbeidsarts zich heeft uitgesproken over hun gezondheidstoestand.

In 2017, 2018 en de eerste helft van dit jaar zijn minstens 52.293 mensen in een re-integratietraject gestapt. 67 procent van hen werd alsnog ontslagen. Een vijfde keert met succes terug op de werkvloer en van ongeveer 11 procent kent men het resultaat niet.

"Zo'n re-integratietraject is vooral een ontslagmachine, terwijl het net het omgekeerde doel had", zegt een vakbondsafgevaardigde. Soms komt zo'n ontslag er op vraag van de werknemer, soms is er binnen het bedrijf geen aangepast werk mogelijk waardoor ontslag de enige optie is. Maar evenzeer maakt de werkgever er misbruik van.

VARIA

♦ Wat verandert er in december?

Zoals elke maand veranderen er ook nu weer enkele zaken. Hierbij een overzicht.

- **Kortere wachttijd zorgbudget bij palliatieve zorg**

Ben je zwaar zorgbehoevend en heb je recht op een tegemoetkoming voor palliatieve verzorging? Dan hoef je vanaf 1 december 2019 voor je zorgbudget zwaar zorgbehoevenden geen rekening meer te houden met een wachttijd van 4 maand. Je hebt dan recht op het zorgbudget vanaf de maand na de datum van je aanvraag of vanaf de maand na de datum van het attest of verblijf. Meer informatie kan je terugvinden op de website van de Vlaamse sociale bescherming.

- **Verplicht afronden tot op 5 eurocent**

Vanaf 1 december moeten ondernemers alle contante betalingen verplicht afronden tot op 5 eurocent. De muntstukjes van 1 en 2 eurocent worden weinig gebruikt, en hiermee wordt een stap gezet richting de afschaffing ervan.

Ook dokters en apothekers moeten nu afronden als je contant betaalt. De verplichte afronding heeft geen invloed op de terugbetaling van je medische kosten, die blijft gelijk.

Winkeliers en andere ondernemers moeten niet afronden als je met de kaart of via overschrijving betaalt. Voor de volledige info:

<https://economie.fgov.be/nl/themas/verkoop/prijsbeleid/betalingen/afronden-van-cashbetalingen-de>

- **Autolichten**

Een aantal gebreken aan de lichten en reflectoren zal vanaf 1 december strenger beoordeeld worden in de Vlaamse autokeuringscentra. Er wordt wel een overgangperiode van een jaar ingesteld, waardoor vastgestelde gebreken nog niet onmiddellijk tot een rood keuringsbewijs zullen leiden.

Verskillende gebreken die momenteel nog tot een groen keuringsbewijs met een opmerking leiden, zullen binnenkort uitmonden in een afkeuring. Dat zal het geval zijn wanneer de verklikker van de grootlichtkoplampen op het dashboard niet werkt, de schakeling van de mistlichten niet werkt, de kentekenplaatverlichting niet goed is bevestigd en wanneer de waarschuwingsknipperlichten niet goed functioneren.

Ook de bestaande controles op de werking, staat en bevestiging van standlichten, dagrijlichten, achterlichten, stoplichten, mistlichten, richtingaanwijzers en achteruitrijlichten zullen resulteren in een rood keuringsbewijs, dat vijftien dagen geldig is.

Voorts wordt er ook strenger toegezien op de verklikkers van de richtingaanwijzers, de verklikkers van het waarschuwingsknipperlicht en de knipperfrequentie van de richtingaanwijzers. Wanneer daar gebreken worden vastgesteld, zal voortaan een groen keuringsbewijs met opmerking worden afgeleverd.

- **Charles Michel wordt Voorzitter Europese Raad**

Voormalig Belgisch premier Charles Michel neemt op zondag 1 december zijn functies als voorzitter van de Europese Raad op. Hij is na Herman Van Rompuy de tweede Belg die zich Europees 'president' mag noemen.

De Europese Raad zet de grote lijnen van het EU-beleid uit en komt in principe vier maal per jaar samen. De verschillende crisissen van de afgelopen jaren (de eurocrisis, grexit, brexit...) hebben echter aangetoond dat het aantal toppen vele malen hoger kan liggen.

Het mandaat van Charles Michel duurt 2,5 jaar en kan één keer worden verlengd. De oud-premier is nog maar de derde Europese Raadsvoorzitter, maar wel al de tweede Belg. Herman Van Rompuy nam tussen eind 2009 en 2014 de functie waar.

♦ De federale verkiezingen 2019

Op zondag 26 mei 2019 trokken alle meerderjarige Belgen naar de stembus voor de verkiezingen van de regionale parlementen.

PS-voorzitter Magnette werd op 5 november door koning Filip aangeduid als informateur. De PS-voorzitter heeft sindsdien gesprekken gevoerd met tien partijen: socialisten, liberalen, groenen, N-VA, CD&V, cdH en DéFI.

Op 25 november heeft de koning de informatieopdracht van Paul Magnette (PS) verlengd tot 9 december.

Het lag in de lijn der verwachtingen dat de voorzitter van de Franstalige socialisten zijn werk zou voortzetten. Magnette krijgt nu twee weken extra tijd om een nieuw verslag uit te brengen. "De koning heeft me gevraagd om met een nieuw rapport te komen tegen 9 december", zei hij bij de start van de persconferentie.

Tegen die dag weet hij ook wie de nieuwe voorzitters van MR en CD&V zullen zijn.

Bij de CD&V liggen de kaarten van Joachim Coens het best om de nieuwe voorzitter te worden.

Magnette heeft ondertussen vergaderingen gehad met alle sociale partners, met het middenveld en met klimaatbewegingen om te zien of zijn voorstellen overeenkwamen met hun verwachtingen.

Daarnaast heeft Magnette contact gehad met financiële en economische instellingen over het Nationaal Investeringsplan en met de tien betrokken politieke partijen.

Ook had hij een ontmoeting met de Britse ambassadeur over de Brexit.

Magnette werkt op acht verschillende punten:

Dat zijn: volledige tewerkstelling en welzijn op het werk, steun voor ondernemingen en productiviteit, duurzaamheid, armoedebestrijding, veiligheid met betrekking tot terrorisme en justitie, migratie, gezondheid en modernisering van onze staat.

Magnette zei dat het niet gemakkelijk is om een regering te vormen, "maar ik geloof in de slaagkans van een positief federaal project. We moeten verder kijken dan onze verschillen en ons concentreren op de convergenties. Het is meer dan tijd om te slagen, de regering is bijna een jaar geleden gevallen."

De afwezigheid van de regering begint de werking van de staat stilaan aan te tasten: "De financiële situatie, de financiering van de sociale zekerheid, ... Dat wordt elke dag nijpender." Het is volgens de informateur hoogtijd dat iedereen naar de essentie gaat. "Er moet naar een formatie worden overgegaan."

"Ik zal op zoek gaan naar gelijkennissen en op basis daarvan overeenkomsten te proberen maken. Maar ik roep ook iedereen op om uit de comfortzone te komen en verantwoordelijkheid op te nemen." Verder riep hij iedereen op het belang van de Belgen te laten voorgaan op de partijstrategische belangen." En hij vervolgde: "Er is geen hoofdstuk confederalisme. Als ik naar convergenties zoek, doe ik dat niet naar dingen waar maar één partij naar vraagt", aldus Magnette, waarop hij natuurlijk naar N-Va verwees.

"We spreken hier over de federale situatie, zij die zeggen dat ze federaal beschikbaar zijn, die moeten aan alle Belgen denken, niet aan één deel van het land."

N-VA-voorzitter Bart De Wever vindt dat Open Vld "met een georkestreerde aanval" zijn partij "in de rug heeft geschoten".

De Vlaams-nationalisten pikken de uitspraken van Bart Somers bij VTM Nieuws duidelijk niet. Somers had onlangs verklaard dat "zelfs een blinde kan zien dat de N-VA naar de oppositie wil en federaal geen verantwoordelijkheid wil nemen". Bovendien heeft de N-VA volgens de Vlaamse minister van Inburgering "een traject en een geschiedenis van het weglopen van hun verantwoordelijkheid op federaal vlak".

N-VA-voorzitter Bart De Wever reageerde 'not amused' op Somers' uitspraken en geeft aan dat zijn partij zich niet zomaar opzij zal laten zetten in de federale formatie. "Open Vld heeft ons met een georkestreerde aanval in de rug geschoten en Paul Magnette een geweldig cadeau gedaan",

zegt De Wever voor aanvang van het partijbureau in het Vlaams parlement aan VTM Nieuws. "Dit is dom en niet correct."

Op zondag 1 december kregen we dan een heel nieuwe wending. Informateur Paul Magnette (PS) belegde in het geheim een vergadering met de paars-groene partijen (PS, SP.A, Open VLD, MR, Groen en Ecolo). N-VA en CD&V waren niet uitgenodigd, wat erop wijst dat Magnette ernstig de kansen aftast om een nieuwe fase in te treden met de paarsgroene partijen, ook al hebben die in de Kamer slechts de allerkleinste meerderheid. Zo wordt ook de druk op N-VA en CD&V opgevoerd om kleur te bekennen.

CD&V-vicepremier Koen Geens pleitte er nog uitdrukkelijk voor om N-VA-voorzitter Bart De Wever aan zet te brengen en zo paars-geel nog een kans te geven.

Alle politici denken dus, net als Koen Geens, vooral aan hun eigen postje. Op deze manier zal het nog wel enige tijd duren eer er een federale regering gevormd is. Of gaan we toch naar nieuwe verkiezingen?

♦ De warmste week

De Warmste Week loopt dit jaar van 18 tot en met 24 december 2019.

Net als vorig jaar kies je zelf welk goed doel je wil steunen met De Warmste Week. Je krijgt daarvoor de keuze uit een lijst van vzw's die zich registreerden en goedgekeurd zijn door de Koning Boudewijnstichting.

De Koning Boudewijnstichting staat in voor de goedkeuring van de voorgestelde goede doelen. Zij gaat na of aan de drie vermelde criteria is voldaan. Ze beslist autonoom en communiceert niet over de motieven om een vzw al dan niet als goed doel te aanvaarden. De Koning Boudewijnstichting staat in voor de ontvangst van de opbrengst en voor de uitbetaling van de gestorte gelden ten voordele van de aanvaarde goede doelen.

<https://dewarmsteweek.be/>

DRAAG HET VLAMMETJE

Je outfit voelt meteen warmer aan met het Vlammetje. En je steunt ermee alle goede doelen van De Warmste Week! Je vindt ze online in onze webshop, en in Okay, Spar, Dreamland, AS Adventure en Bel&Bo.

Omdat het onrecht dat mensen in armoedesituaties leven, ons diep raakt, en omdat we geloven dat een rechtvaardige samenleving mogelijk is, strijdt Neutr-On, net zoals Welzijnszorg tegen armoede. En Neutr-On wil een rijktaks voor de grote vermogens.

<https://welzijnszorg.be/over-ons>

Tot op vandaag zijn er enkel loze beloften gemaakt, zijn er volgestapelde actieplannen die weinig opleveren, zijn er onbestaande kinderarmoedeplannen, ... Armoedebestrijding is meer leeg dan vol. En toch kan het anders. Het is dus mogelijk om komaf met armoede te maken.

Het is perfect mogelijk om armoede op 10 jaar tijd te halveren. Dat is het motto van Decenniumdoelen, een samenwerkingsplatform rond armoede en ongelijkheid. Wij maken van armoede een prioriteit. Dat doen we samen met onze partnerorganisaties, wetenschappers en mensen in en nabij armoede.

<https://www.komafmetarmoede.be/>

♦ Vrije meningsuiting bedreigd

'Er zijn niet alleen zorgen over brute schendingen van het vrije woord in verre buitenlanden, maar ook over de ontsporingen en beperkingen die het vrije spreken in eigen land bedreigen', dat schrijft Erik Vlamincq, voorzitter van PEN-Vlaanderen.

Vrije meningsuiting kan vrije meningsuiting behoorlijk onder druk zetten. Het is een paradox die er altijd was, maar die vandaag erg stekelig en etterend de kop opsteekt.

Het toont hoe vrije meningsuiting het pad effent om doelbewust vooroordelen te bestendigen en op die manier kiesgedrag en politieke besluitvorming te sturen.

Het zijn dingen waar PEN-Vlaanderen zich zorgen om maakt en waarover de vereniging het debat wil openen. Uitdrukkelijk niet om vrije meningsuiting aan banden te leggen, want zulks zou wel eens heel hard in de kaart kunnen spelen van diegenen die nu veel geld en middelen veil hebben om strategisch en uitgekookt het fake news te fabriceren en rond te strooien.

Ook in ons land wordt het vrije spreken bedreigd

PEN-Vlaanderen is een afdeling van de wereldwijd opererende schrijvers- en journalistenvereniging PEN-International. PEN ontstond in 1921, in de nasleep van de Eerste Wereldoorlog vanuit het geloof dat intens internationaal contact tussen auteurs de wereldvrede bevordert. Met de jaren ging de club zich meer en meer focussen op de vrijwaring van de vrije meningsuiting en op de verdediging van de rechten van collega's die omwille van wat ze schreven of zeiden werden vervolgd, van hun vrijheid werden beroofd, gefolterd of gedood. PEN voert daartoe actie, informeert en manifesteert.

Vandaag maakt PEN-Vlaanderen zich niet alleen zorgen over brutale rechtenschendingen in verre buitenlanden, maar ook over de ontsporingen en beperkingen die het vrije spreken in eigen land bedreigen. Er is immers niet alleen het in aanvang vermelde georkestreerde misbruik - ook de tegenkanting tegen het onthullen van waarheid is vergroot. Kapitaalkrachtige lobby's dreigen bij berichtgeving die hen niet zint te pas en te onpas met processen. Wanneer dreiging an sich niet intimiderend genoeg is, wordt ook overgegaan tot effectieve aanklacht. De klachten die werden ingediend toen nieuwssite Apache kwalijke praktijken in de vastgoedsector aan de kaak stelde zijn er een typerend voorbeeld van. Ze ontregelden op zijn minst de werking van de nieuwssite, maar liepen -zoals te verwachten was- uit op een sissers.

Subtieler is hoe de vermarkting van de nieuwsmedia invloed heeft op de censuur die ontstaat om bepaalde onderwerpen nog onder de aandacht te brengen. Terwijl nieuwe zakelijke overeenkomsten tussen België en bijvoorbeeld Saoedi-Arabië in kranten paginagrote artikels opleveren, wordt amper of niet geschreven over de schrijvers en journalisten die in datzelfde Saoedi-Arabië op barbaarse wijze de mond gesnoerd worden. Toen PEN een bericht daarover aan de redactie van een Vlaamse krant bezorgde kon het niet gepubliceerd worden. Waarom niet? 'Omdat de lezers er wellicht geen interesse voor hebben.' De angst voor dalende kijk- en leescijfers regeert in medialand en bepaalt waarover wel of niet bericht wordt.

Subtieler is hoe de vermarkting van de nieuwsmedia invloed heeft op de censuur die ontstaat om bepaalde onderwerpen nog onder de aandacht te brengen.

Bovenstaande zijn slechts enkele voorbeelden van een sluipende ondermijning van de vrije meningsuiting in eigen land. PEN-Vlaanderen trekt, de eigen missie indachtig, aan de alarmbel. Omdat een luguber spook van vrijheidsbeperking de kop opsteekt.

Bron: Erik Vlaminck, voorzitter PEN-Vlaanderen.

<https://penvlaanderen.be/>

♦ Tijd voor een onafhankelijk rechtscollege

Van kassabedienden, vuilnisophaalsters, medewerkers in een callcenter of brandweerlui verwachten we elke dag dat ze alle klanten bedienen, alle vuilnis ophalen, alle telefoons beantwoorden tot ook de moeilijkste branden blussen. Kunnen politici dan tientallen jaren tot zelfs een halve eeuw hun job niet doen? Het is hoog tijd voor een onafhankelijk tribunaal om de stilstand te doorbreken.

In dit land is het vrijwel om het even of er regeringen zijn of niet. Al 50 jaar verzuimen onze politici de toekomst voor te bereiden in de meest levensbelangrijke domeinen. Het geheim van de welvaartsstaat raakt vergeten, armoede en onzekerheid worden niet verder teruggedrongen, zelfs de middenklasse krijgt het moeilijker.

Al die tijd is er geen effectieve klimaatpolitiek of energiebeleid, laat staan de bevordering van een duurzame economie die milieugrenzen echt respecteert. Even vruchteloos blijft het zoeken naar een gedegen politiek inzake mobiliteit, ruimtelijke ordening of migratie, of naar een loopbaanbeleid.

Tijd voor een onafhankelijk tribunaal om ondraaglijk politiek verzuim aan te pakken.

Politici weigeren de economie sociaal en ecologisch bij te sturen. Grootbankiers kregen de vrijheid ons in zware crisis te storten, maar bleven ongemoeid, en er komt geen betrouwbaar geldsysteem. Fiscale oneerlijkheid en zelfs idiotie regeren, van onbelaste kerosine tot vrije baan voor miljardairs en multinationals.

Vele publieke diensten presteren ondermaats. Zwitsers betalen ruim een derde minder belastingen dan Belgen of Fransen maar benaderen qua overheidsbestuur en dienstverlening het niveau van Zweden. Wij blijven achter met onaanvaardbare wanprestaties.

De toekomst missen is regel voor onze politici, zo laten ze wenkende industriële kansen voor windenergie en elektrische voertuigen schieten. De cultuur van stilstand domineert inzake informatisering van justitie, uitbouw openbaar vervoer, ruimtelijke ordening, actualisering van kadastraal inkomen, sociaal wonen en wachtrijen in de zorg. Overall capituleren ze voor bureaucratie en traagheid. Zelfs slachtoffers van terreur fatsoenlijk opvangen lukt niet.

Een gevaar voor samenleving, economie en planeet

In alle respect voor vele politici maar de recente geschiedenis laat geen speling voor nuanceren.

Al 50 jaar stapelen zij collectief de dwaasheden op elkaar en weigeren ze de toekomst voor te bereiden voor iedereen. Kan dit dan echt zonder gevolgen blijven?

Rechtmatig verweer

Als de politiek haar burgers durft bestraffen inzake klimaatgevolgen, inkomen, toegang tot vitale publieke goederen enzovoort, als zij hen in de steek laat voor hun sociale, ecologische en financieel-economische zekerheid, compleet tekortschiet om toekomstgericht beleid te voeren, blijft volharden in de grootste stomiteiten en zichzelf onaantastbaar waant, kan dit alles niet buiten schot blijven. Zoveel ernstig falen en verzuim brengt de samenleving in een situatie van

rechtmatig verweer. Zij is gedwongen de politici van alle vorige generaties ter verantwoording te roepen.

Hoog tijd voor een onafhankelijk tribunaal

Meest aangewezen lijkt de oprichting van een onafhankelijk tribunaal vanuit de samenleving.

Zijn hoofdopdracht: het systematische falen van politici in de jongste 50 jaar onderzoeken.

Vooraf belangrijk is om te doorgronden waarom politici al die jaren zo zwaar hebben gefaald.

We moeten weten welke valkuilen te vermijden. Anders blijven we het permanente slachtoffer van een onverwerkt verleden en mankeert het voor de toekomst onmisbare vertrouwen tussen burgers en politiek. Om elkaar opnieuw te kunnen vinden, zijn de bevindingen en oordelen van een geloofwaardig onafhankelijk tribunaal uiterst belangrijk.

Dirk Barrez is hoofdredacteur van PALA.be en auteur van 11 politieke dwaasheden, 50 jaar schuldig verzuim van onze politici en van Transitie.

BOEKEN

◆ Chinese propaganda

Chinese propaganda verblindt de wereld analyseert op fascinerende wijze hoe de Chinese Communistische Partij gebruik maakt van propaganda om haar positie te legitimeren en om China's macht in de wereld te versterken. De auteur toont aan hoe politieke propaganda binnendringt in het privéleven in China. Propaganda is ook het sterkste wapen van de Partij om globale macht uit te bouwen.

"Jeanne Boden raakt in haar boek een belangrijke kwestie aan: hoe dominant zal China worden in de wereld en zal het dus ook onze levenswijze mee bepalen? Ze heeft daar een uitgesproken kritische kijk op. Het vergt als sinoloog moed om dit boek te schrijven."

John Vandaele, Journalist Mo* Magazine

"Dankzij de originele invalshoek van de propaganda komen ontelbare aspecten van maatschappij en politiek in China aan bod. Een aanrader voor wie het Chinese denken wil begrijpen." Stefan Blommaert, voormalig VRT-correspondent in China.

"Chinese propaganda is altijd al onderwerp van fascinatie geweest voor westerlingen. Maar nu de Chinese regering haar ideologie en invloed overal ter wereld doordrukt, is het meer dan ooit noodzaak geworden om de werking ervan te doorgronden."

Fred Sengers, publicist en spreker over modern China.

♦ Mao Zedong

De Chinese politicus Mao Zedong geldt als een van de bekendste communistische dictators. Hij stond aan de basis van de Chinese Communistische Partij (CCP). Mao Zedong was ook een van de grootste massamoordenaars uit de geschiedenis. Onder zijn bewind vielen naar schatting 40 miljoen tot mogelijk 72 miljoen doden.

Mao Zedong, die ondanks moord en terreur door China's bevolking als groot communistisch leider werd vereerd, gaf uiteindelijk de aanzet tot de grote veranderingen die het land van een oubollige samenleving tot het China van vandaag hebben gemaakt.

Mao Zedong, die kort na de oprichting van de Volksrepubliek een bezoek bracht aan Moskou, was van mening dat het land sneller communistisch gemaakt kon worden dan via het sovjetsysteem dat met een zogenoemde planeconomie werkte. In 1958 maakte hij zijn tweede vijfjarenplan voor China bekend.

Eerder was de landbouw al gecollectiviseerd en de zogenaamde Grote Sprong Voorwaarts moest van China op korte termijn een economisch supermacht maken.

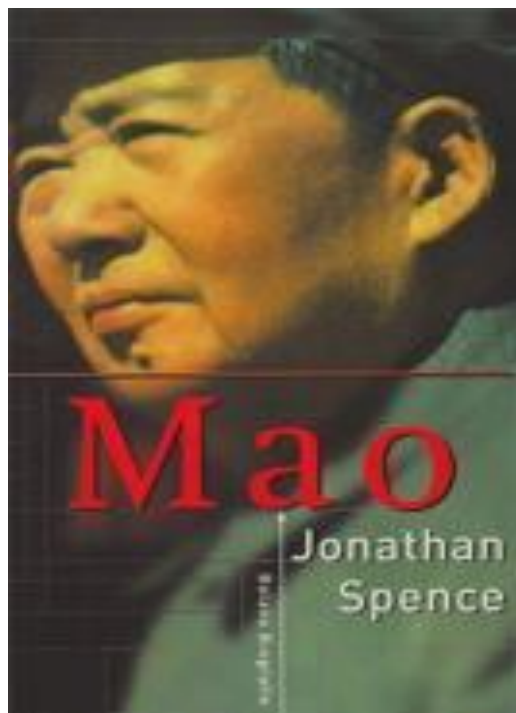
Mao bepaalde onder meer dat 700.000 coöperaties en collectieve boerderijen samengevoegd moesten worden tot zo'n 25.000 volkscommunes. Die communes dienden vervolgens zelfvoorzienende eenheden te worden, die zich op kleine schaal ook konden bezighouden met industrie.

Mao's Grote Sprong Voorwaarts pakte totaal verkeerd uit. Het land kreeg al snel te kampen met een grote hongersnood, die miljoenen levens eiste en daarnaast kreeg de Volksrepubliek enkele grote natuurrampen te verwerken. Tot ontsteltenis van veel Chinezen liet Mao in 1958 en 1959 zo'n zeven miljoen ton graan reserveren voor de export terwijl zijn landgenoten op grote schaal honger lijdten.

Jonathan Spence doceert Chinese Geschiedenis aan Yale University in de Verenigde Staten. Hij is vanaf 1994 tevens Honorary Professor aan de universiteit van Nanjing in China. Spence publiceerde een twaalftal boeken over de geschiedenis van China. De bekendste daarvan zijn Eeuw van China en The Death of Woman Wang. 'Bondig en goed geschreven.' De Gelderlander

'Jonathan Spence, gelauwerd auteur van boeken over het moderne China, heeft zich uitstekend van zijn taak gekweten en materiaal gebruikt dat pas sinds kort beschikbaar is.' de Volkskrant

'Voortreffelijk, erudiet en zeer leesbaar wek dat nieuw licht werpt op de jonge jaren van Mao.' China Nu

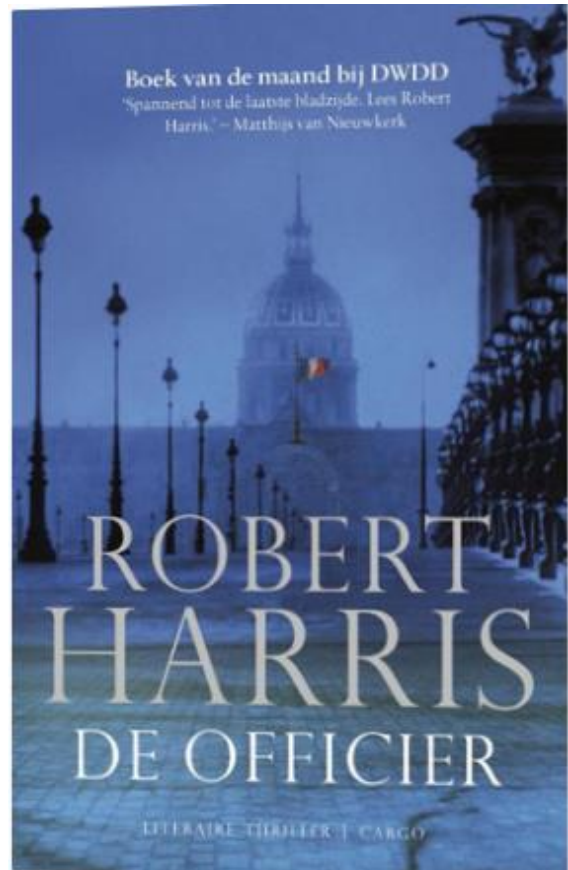

♦ J'accuse

In het historische dossierdrama J'accuse dat Roman Polanski verfilmde verhaalt hij de beruchte Dreyfus-affaire. Polanski baseerde zich daarbij op een boek van Robert Harris, De Officier.

Alleen al het openingsshot waarin Dreyfus publiekelijk wordt gestroopt van zijn strepen is monumentaal, met zijn honderden figuranten en een statische camera die je dwingt om getuige te zijn van het vernederende tafereel.

Op het einde van de negentiende eeuw deed de zaak-Dreyfus Frankrijk op zijn grondvesten daveren. In 1894 werd de jonge, Joodse officier Alfred Dreyfus zowel door de legerleiding, de politiek als de pers ten onrechte van spionage beschuldigd en verbannen. In 1978 zorgde Roman Polanski op zijn beurt ook voor controverse door ontucht te plegen met een minderjarig meisje, een al even infame zedenzaak die hem deed vluchten uit de States en tot vandaag achtervolgt.

Hij bekroonde de controversiële Pool zelfs met de juryprijs.

Uiteraard is het geen toeval dat Polanski - ook Joods en opgejaagd wild sinds hij voortvluchtig is voor het Amerikaanse gerecht - de focus richt op de Dreyfus-affaire die van uren ver naar antisemitisme stonk. Ook in zijn vorige films liet hij het immers niet na om de vage scheidslijn tussen feit en fictie op te zoeken, soms op het provocatieve af. Nooit waren de ambigue parallellen met zijn turbulente leven (hij overleefde als kind de Holocaust en zag zijn zwangere echtgenote Sharon Tate in 1969 vermoord worden door de Manson-sekte) veraf.

Maar wat je ook vindt van de man en zijn daden, je kunt kunst niet veroordelen vanwege zijn maker, of ontkennen dat Polanski ook op zijn 86e een begenadigd vakman is.

J'accuse, genoemd naar het pamflet dat schrijver Émile Zola pende ter verdediging van Dreyfus, volgt de zaak vanuit het perspectief van kolonel Georges Picquart (Jean Dujardin). Als militair onderzoeker wordt hij gedwongen om te kiezen tussen zijn ambitie om hogerop te raken én zijn knagende geweten, wanneer duidelijk wordt dat Dreyfus (Louis Garrel) enkel schuldig is aan het feit dat hij Joods is. Tussendoor mag Picquart zijn muizenissen opbiechten aan zijn minnares (Emmanuelle Seigner oftewel mevrouw Polanski) en opboksen tegen een leger bevooroordeelde officieren, experts en persmusketiers in wat in feite een oerklassiek detectedrama met kaplaarzen, monocles en kloeke snorren is.

Wie geen film liefhebber is kan nog altijd het boek "De officier" lezen.

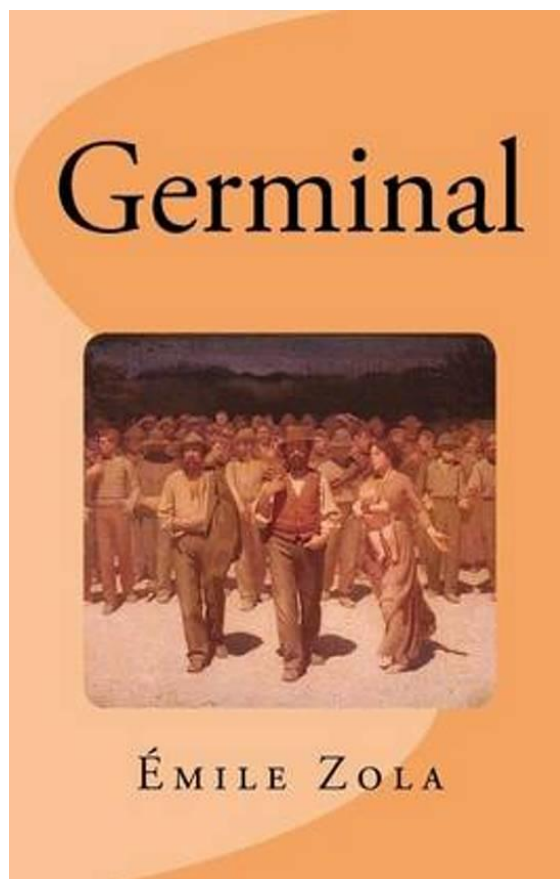
◆ Germinal

Nog een boek van Emile Zola dat verfilmd werd en zeker een aanrader is Germinal, De Mijn.

In Germinal volgt Berri vrij getrouw het plot van de lijvige roman van Émile Zola.

Het verhaal begint met de aankomst van de werkeloze Étienne Lantier (Renaud Séchan) bij de mijn van Montsou. Daar wil hij werk zoeken, en met een gelukje (het overlijden van een arbeidster) is er een plek vrij voor hem. Hij komt terecht in de ploeg van Maheu (Gérard Depardieu), waar ook diens dochter Catherine werkt. Deze twee worden later verliefd, maar zonder dat ze daar zelf iets mee doen, Catherine komt namelijk in een relatie met een onbehouwen en ruwe arbeider, Chaval.

Lantier trekt zich het slechte lot van de arbeiders in de mijn erg aan en wil er verandering in brengen. Hij weet de arbeiders tot een staking over te halen nadat de beloning voor hun werk verder omlaag gaat.

Doordat er voorafgaand aan de staking geld was ingezameld voor een stakingspot kunnen de arbeiders het enige tijd zonder werken uithouden, maar wanneer de winter toeslaat wordt de situatie voor velen onhoudbaar. Toch is de staking vooreerst een succes, uiteindelijk is er nog een mijn in de omgeving waar nog gewerkt wordt. Hier werkt Chaval, die de overige mijnwerkers ervan overtuigt door te werken. Als dan bekend wordt dat de rijke eigenaars van de mijnen arbeiders uit België halen, breekt er een opstand uit, die onttaardt in een gevecht waarbij de gendarmerie gericht schiet op de groep arbeiders. Dit vormt echter slechts een onderdeel van de complete tragedie voor het gezin van Maheu.

Het boek Germinal van Zola is omvangrijk en staat vol met gedetailleerde beschrijvingen van het leven van de arbeiders, het werk in de mijn en karakterontwikkelingen van de personages. Als film is Germinal uiterst geslaagd. Berri zet heel suggestief het leven van de rijke bourgeoisie, de eigenaren van de mijnen, kleurrijk en overdadig neer ten opzichte van het grijzige, grauwe en arme leven van de mijnwerkers.

Regisseur Berri bewijst ook met Germinal dat hij een meester is in het verfilmen van boeken. Niet altijd zonder daarbij (soms terecht) bekritiseerd te worden, wel altijd met een eigen inzicht, met eigen gedachten en eisen wat betreft de totstandkoming. Zijn absolute meesterwerken zijn de verfilmingen van Marcel Pagnol's boeken, dat hij ook het veel moeilijker te verfilmen Germinal tot een goed einde wist te brengen tekent hem als filmgrootheid, een man die omwille van zijn grote inzet voor de Franse film erg gemist zal gaan worden. Een film uit 1993.

♦ Het grote gelijk

Betrokkenen

Auteur(s): Rik Torfs

Uitgeverij: Uitgeverij Van Oorschot

Walter Holsters, briljant ingenieur, wordt na een lange en succesvolle carrière dan toch minister. Hij is blij, ook wel burgerlijk zelfgenoegzaam, al zal hij dat ontkennen. Tegelijk blik hij met een mengeling van nostalgie en kritische beschouwing terug op het verleden. Op de geschiedenis van de voorbije halve eeuw. Op de rivaliteit met zijn jeugdvriend Olivier, die hij uit het oog is verloren. Op een jeugdliefde die hij in de knop heeft laten breken. Op zijn eigen weinig romantisch huwelijk, dat niettemin een veilige haven biedt.

Alsof het lot ermee speelt wordt de vrouw van Olivier zijn nieuwe personal assistant. Herinneringen laaien op, verlangens overvallen hem onverhoeds, zijn leven komt in een stroomversnelling terecht.

In 'Het grote gelijk' proeft Walter van de macht zonder de impact daarvan te kunnen bestendigen, integendeel: uiteindelijk zullen herinneringen aan belevenissen en ervaringen uit zijn jeugd jaren leiden tot onzekerheid, schade en verlies.

Inhoud

ISBN-nummer: 9789028293182

Taal: Nederlands

Verschijningsdatum: 15/10/2019

ANTIPESTTEAM

♦ Jaarverslag Kinderrechtencommissariaat

Hoe komt het Kinderrechtencommissariaat op voor de rechten van kinderen? Hoe detecteert, signaleert en adviseert het? Waar knelt het voor kinderen en hun rechten? Het jaarverslag geeft een overzicht van een afgesloten werkjaar. Elk jaar rond 20 november wordt het aan het Vlaamse Parlement bezorgd. De knelpunten worden besproken in verschillende commissies. Vlaams kinderrechtencommissaris Caroline Vrijens stelde op 20 november, Internationale Kinderrechtendag, haar eerste [jaarverslag](#) (6.54 MB) voor in het Vlaams Parlement. 'Kinderen willen écht gehoord worden' is de rode draad in het nieuwe jaarverslag.

<https://www.kinderrechtencommissariaat.be/>

◆ Hoogsensitief

Een HSP is iemand die gevoeliger is voor indrukken en prikkels van de buitenwereld dan gemiddeld. Hij of zij neemt subtielere nuances waar in bv. de lichaamstaal en stemmingen van anderen, is gevoeliger voor licht, geuren en geluiden, enz.... Een HSP raakt daardoor sneller overprikkeld en heeft de behoefte zich terug te trekken op zichzelf.

HSP is geen ziekte maar een karaktertrek met vele verschillende eigenschappen. Indien je er niet op de juiste manier mee leert omgaan (en dit kan voor iedere HSP anders zijn) kan deze karaktertrek de oorzaak zijn van zowel fysieke als psychische aandoeningen/problemen.

Elke HSP heeft verschillende eigenschappen, beleeft z'n HSP-zijn op een eigen, individuele manier. https://www.hspvlaanderen.be/index.php?p=over_ons

◆ De naakte waarheid

Auteur: Jozefien Daelemans

Nederlands Paperback 9789492159519

Druk: 1 september 2019 240 pagina's

Er bestaan 101 ongeschreven regels waar je aan moet voldoen als je een vrouw bent: je hoort te allen tijden slank te zijn, lichaamshaar is not done en als je 's avonds op stap gaat, draag je best geen kort rokje. In *De naakte waarheid* bespreekt Jozefien op een verhelderende manier de oorsprong van deze regels.

Aan de hand van persoonlijke getuigenissen, flink wat onderzoek, geschiedkundige weetjes en vooral veel referenties uit de popcultuur, vertelt ze met veel humor en zelfrelativering en zonder taboes wat het betekent om een vrouwenlichaam te hebben.

Vrouwen moeten voldoen aan allerlei geschreven en ongeschreven regels als het gaat om hun lichaam en kleding. Ze moeten hun benen, oksels en schaamhaar scheren, hoge hakken dragen, niet te dik en niet te dun zijn, geen te kort rokje dragen et cetera. Iedereen heeft een mening over wat vrouwen wel en niet met hun lichaam mogen doen. Dat maakt veel vrouwen onzeker.

De auteur van dit boek, Jozefien Daelemans, is hoofdredactrice van het feministische, Belgische *Charlie Magazine*. In dit boek gaat ze in op de herkomst van alle regels waar vrouwen mee te maken hebben. Ze doet dat in twaalf hoofdstukken die elk een lichaamsdeel behandelen: voeten, benen, vagina, kont, mond et cetera. Ze baseert zich op allerlei onderzoek en persoonlijke getuigenissen. Zo lezen we dat hoge hakken vroeger gedragen werden door Perzische soldaten en Lodewijk XIV en mannen om hem heen; later deden vrouwen dat ook waarna mannen ervan afstapten. Prettig leesbaar, intelligent, scherp, grappig en informatief boek voor vrouwen op zoek naar meer inzicht in hun complexen over hun uiterlijk en de reacties daarop.

◆ Daklozenopvang

Een huisvestingsmarkt die steeds ontoegankelijker wordt, drijft vrouwen en jongeren naar de daklozenopvang, stellen Centra Algemeen Welzijnswerk vast. 'Zolang dat niet verandert, zal dakloosheid blijven bestaan.'

De winter komt nu wel heel dichtbij en dus openen steden hun winteropvang voor daklozen. In Gent zijn vanaf morgen 105 bedden beschikbaar, Antwerpen volgt op 1 december met 220 bedden, Brussel telt er 3.200. Of die zullen volstaan, is niet in te schatten: onderbouwde cijfers over het aantal daklozen in Vlaanderen en Brussel zijn er niet.

Maar de Centra Algemeen Welzijnswerk stelden de voorbije jaren wel een opvallende trend vast. Het aantal vrouwen en jongeren die dakloos worden, zit in stijgende lijn, zegt Alain Slock, directeur van CAW Oost-Vlaanderen, in De Zondag. 'Vroeger zagen we in onze opvangcentra verhoudingen van 80 procent mannen en 20 procent vrouwen. Nu vangen we 60 procent mannen en 40 procent vrouwen op.'

'In de reguliere opvang van het CAW Oost-Vlaanderen - die het hele jaar open is - zijn er 305 bedden beschikbaar. Eén vijfde daarvan wordt beslapen door personen jonger dan 25 jaar, een hallucinant cijfer.'

Op zoek naar verklaringen wijst Slock naar de huurmarkt. 'De laatste jaren krijgen we van onze hulpverleners heel wat signalen dat de huisvestingsmarkt erg ontoegankelijk wordt voor mensen met een laag inkomen', zegt hij aan de VRT. En dan zijn vrouwen en jongeren vaak een groter slachtoffer dan mannen.

'Als vrouwen na een relatiebreuk zelfstandig moeten gaan wonen, en slechts een beperkt inkomen hebben, is huisvesting voor hen bijna niet meer betaalbaar', zegt Slock.

De oplossing ligt volgens de CAW's dan ook bij meer en toegankelijke sociale woningen. 'Wij als sociaal werkers mogen nog zo ons best doen en er mogen miljoenen euro's in welzijn worden gepompt, zolang de woningmarkt niet toegankelijker wordt gemaakt, zal dakloosheid blijven bestaan. De winteropvang is een noodzakelijk kwaad, maar uiteindelijk wel een zeer slechte oplossing.'

Neutr-On sluit zich bij deze visie aan.

Prettige Feestdagen

Leden die hun bijdrage jaarlijks,
of tweejaarlijks betalen,
worden vriendelijk verzocht
hun lidmaatschap te hernieuwen a.u.b

Voor alle verdere informatie, zie:

www.neutr-on.be

Samen tegen corruptie en onrecht

Stuur deze Nieuwsbrief verder naar familie, vrienden en kennissen, a.u.b.

Wie geen Nieuwsbrief meer wil ontvangen kan zich, op eenvoudig verzoek,
uitschrijven via neutron.vakbond@skynet.be